

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“ — v Trstu v tobakarnici „Via della caserna 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadstr. naročnina pa opravištvu „Soče“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Iz državnega zbora.

Letošnja razprava o državnem proračunu za leto 1879 ni bila sicer tako dolga, kakor po navadi, a slišale so se v njej zelo ostre besede zoper sedanji vladni sistem v Avstriji. Mej opozicijskimi govorniki so se odlikovali poslanci Monti, (Dalmatincec) Schönerer, Dr. Vošnjak Naumović (Rutenec), Fanderlik.

Jako zanimiv je Monti-jev govor, s katerim pobija dualizem; za to ga podajamo tukaj v prevodu; „Kolikor skupna monarhija, toliko specifično avstrijska država sti zdaj v zelo obžalovanja vrednem političnem in finančnem stanju.“

Ko je po razglasu cesarskega diploma od 20. oktobra 1860 nehala absolutistična vlada v monarhiji, nastala je v Avstriji mogočna stranka. Privrženci te stranke so imeli, izvzemi kratak čas, vselej večino v avstrijskem državnem zboru in so dosledno do leta 1868 vladali celo monarhijo, potem pa našo državo polovico ter so imeli na osodo avstrijskih narodov in dežel odličan vpliv. Po vsej pravici smemo zdaj to stranko prašati: Kaj ste naredili iz avstrijske monarhije?

Današnje finančno stanje države dokazuje najboljše, kako neprevidno in škodljivo je gospodarila omenjena stranka. V prvem parlamentarnem proračunu za leto 1862 so bili vsi državni stroški cele avstrijske monarhije, h kateri je spadalo takrat tudi Beneško in del Lombardije, proračunjeni na 389 milijonov. Letošnji državni stroški te državne polovice presegajo po tem takim po predloženem proračunu za 32 milijonov vse stroške, kolikor jih je pred ne več nego 16 leti skupna monarhija imela.

Da so se stroški tako ogromno pomnožili, je gotovo ne malo pripomogla dualistična preuravnava monarhije. Še večemu pomnoženju stroškov je pa dualizem duri odperl v drugi državni polovici, kder so nastale še hujše finančne razmere od naših.

Ali se je pa blagostanje v monarhiji in zlasti blagostanje v tej državni polovici v isti primeri pomnožilo, v kateri so se pomnožili državni stroški v monarhiji, oziroma v tej državni polovici? Jaz menim, da ni v tej veleslavni zbornici nikogar, ki bi si upal na to uprašanje odločno „da“ odgovoriti, morda niti gospod finančni ministerne. Po mojem mnenju, akoprām

ni merodajno, bi se moralo mariveč na ono uprašanje odgovoriti: „Au contrair“ (nasprotno).

Politična svoboda je draga, pa prinaša tudi velike koristi. Ona svoboda pa, ki jo imamo mi, stane, kakor se mi zdi, sicer mnogo, pa kakošna svoboda je to? Kaj je avstrijskim narodom koristila?

Nadejam se, da se večina veleslavne te zbornice, da se tudi ona do zdaj v avstrijskem državnem zboru vladajoča večina, slednjic prepriča, da po dosedanjem potu ne moremo naprej hoditi.

Enakovažje v državnem gospodarstvu ni mogoče, če ni enakovažja v politični upravi, v državi. Do takega enakovažja pa pridemo le po izdatnih, naravno ustavnih reformah, katere bi morale na to meriti, da se doseže državna celokupnost v vsem, kar je neobhodno potrebno, da se zagotovi narodnostni obstoj in legitimna narodnostni razvoj vsem ljudstvom v državi, da se popolnoma zavarujejo politične svobodnosti vsem državljanom, slednjic da se podeli zakonita avtonomija vsem kraljestvom in deželam v državi; vse to bi se doseglo po harmonični organizaciji z ozirom nana ravo in posebne interese posameznih narodov in dežel.

Od sedanje vlade ali od sedanjega parlamenta se ne more ni pričakovati ni zahtevati, da bi katero tako reformo započela in dognala, ali se sploh kake globoko v politični organizaciji naše države segajoče preuravnave lotila.

Današnja vlada in današnji parlament sta v takem položaju, da ne more ni eden ni drugi kaj zares dobrega za državo storiti.

Ker mi ni za to, da bi želel ali zahteval spremembo v osehah, katere danes državo oskrbujejo, mariveč spremembo vladnega sistema, za to mi ni drugega želeti, nego da se kmalo razpusti ta veleslavna zbornica. Potem pojdejo stvari morda vendar boljše.

Kedo izmed nas ne razume, da so le notranje razmere v monarhiji krive, da ni zavzemala naša država pri reševanju orijentalnega vprašanja onega mesta, katero bi se bilo njegovim interesom najboljše prilagalo? In če nastane pri sedanjih zvanjih zapletkah v našo največ nesrečo vojska mej našo monarhijo in Rusijo, pomislite, gospodje, v kak položaj pridejo avstrijski Slovani!

Zmago monarhije želeli in k tej zmagi pripomoči, kakor bi bilo njihova dolžnost, ali bi ne pomenjalo to

z ozirom na njihov današnji politični položaj toliko, kakor narodno sami sebe umoriti?

Država je hudo, nevarno bolna. Ta država naj ne bo ni nemška, ni slovanska, najmanjpa madjarska. Ona mora todaj biti in ostati to, kar je po svoji naravi v vsemi onimi pogoji za nje razvoj in z vsemi močmi, katere poseduje kolikor v svoji celoti toliko v svojih delih.

Jaz mislim, da avstrijski Nemci lahko k temu največ pripomorejo, ker je po mojem mnenju osoda monarhije v njih rokah. Oni ne morejo biti in naj ne bodo vladarji, a ostanejo vedno prvi v monarhiji.

Mislim, da so naši Slovani pripravljani za obstoj in blagor države vse žrtovati, kar se more in sme od katerega naroda zahtevati; a vedno se bodo z vsemi močmi upirali proti nevarnosti, da bi bili bodi v državi bodi v nje razvalinah zakopani. To je pred Bogom in ljudmi njih pravica in njih dolžnost in nikdo jim ne more tega v zelo šteti.

Gojim nado, da bode gorka ljubezen da domovine in narodnosti tudi ono ljudstvo, katero zavzema tako odlično, v zadnjih časih skoro vladajoče stališče v državi — Madjare, nagnala, da privoli v veliko in odvažno dejanje, vsled katerega se doseže in okrepi državno zedinjenje po taki preuravnavi, katera bi zagotovila vsakemu narodu potrebne pogoje narodnega obstoja in samo svojega razvoja s političnimi svobodnostmi.

Jaz menim, da je že skrajni čas, da se vsi patrioti složno lotijo tega dejanja.

Veliko ostreje je govoril poslanec vitez Schönerer, razloživši, kako neugodno mnenje ima ljudstvo o sedanjem parlamentu, o katerem sodijo v mnogih krogih, da ni drugega „nego mašina za pokončevanje dijet.“

Predsednik je sicer govornika posvaril, naj se poslužuje dostojnejših izrazov, a Schönerer je nadaljeval: „Parlamentarno življenje je po dimisijski komediji našega ministerstva v Avstriji močno diskreditirano in se je že dejansko v slab kredit pripravilo. V javnih prostorih, gospoda, in v društvenih krogih se že čisto nepokrito razpravlja o razpadu države in se odkazujejo posamezne dežele sosednim državam!“

„Povsod nam strme provizoriji nasproti in samo deficit je stalen.... Po mojem mnenju zamore

LISTEK.

Časopisje na trdih kmetih.

(Spis. Job.)

Časništvo je velemoč, se ne vmika ni eno-ni dvoglavni orlom, še skrojenej turškeji luni ne. To zlato resnico so Slovenci že pri zibelki svojega slovtva premišljevali: vsled tega izkljila je iz Vodnikovih Novic cela bojna četa slovenskih časnikov in časničkov, ki zastopajo rodne interese. Je-li pa tudi slovensko časništvo doseže pomen velemoči, ne vem za trdno, dvomim pa precejšnje; Svatoplukove palice mi vse druge misli vzbujajo. Vsaka vas bi rada imela svoj časopisek, da vsak sosed lahko izvé, koliko je njegov sosed krompirja in repe pridelal, ob koji kamen župan se ni trčil in ni robote vokalal itd. Marsiktero bi rad povedal o našej papirnatii velemoči in spe, pa se bojim zgubiti šaržo narodnjaka; in k čemu bi se trudni Job bavil s tako žalostnim predmetom? s červi obisijani Job, raje si tožne ure s hudomušnicami krati. O publicistiki pa vendar hočem pisati; o kakej pa? Vganajte! O publicistiki na trdih kmetih; o živem časopisju, ki ne potrebuje ni pisanja, ni stavcev, ni tiskovne preše, ki zaradi dopisnikov in gradiva nikoli ni v kleščah. Sostavo in obseg teh živih časnikov sem včasih študiral, sadove teh študij podajem v izpisku glavnemu občinstvu.

Živi časopis na trdih kmetih obsega vse predale tiskanih časopisov: ima svoje vvodne članke, dopise, lokalne vesti, ven do oznanila tujcev, borznih podatkov, loterijskih števil in anons, samo s tem važnim razločkom, da ti sostavni elementi časopisovi neso črno na belem po dolgih kolonah natlačeni, temveč ločeni drug od drugega po dveh nogah okoli hodijo, ne lomijo oči občinstva, le ušesa so jim pristopna vrata k njemu. Oglejmo si po vrsti dele živega časopisja.

Vvodni članki so oživljeni v rejenej postavi očeta župana, ki znajo modrejše govoriti, kakor Salomonovi pregovori. „Oča župan so rekli“, to velja ti-sočerim poddanim toliko, kakor „Roma locuta, causa finita“ t. j. Rim je spregovoril in tožbo zavoril. Pa v politiki, v politiki, tu ti je rudečeličen očanec ves pretkan, zvit, ko kozji rog, gladek, ko jegulja; njegovo bistro oko z v rog vdolanimi očali neizmerno postrežno, ne predera le kocastih kulís diplomacije, ono razbera zasukane možgani vseh evropskih ministrov in vladarjev, vseh obisti in srca so mu jasna; v prihodnost bistro gleda in dogodke v njej še bolj natanjko razločuje, kakor „cifre“ na zamazaneji švicarski uri na steni. Pa, kako določen, krepak, pomenljiv je jezik njegov, kadar o visokej politiki razpravlja. Ta minister je pravi osel; uni general neumna krava, tista postava „ferdamana“ itd. to so pogostoma ponavljajoči se tehnični izrazi vvodnih člankov. Pobočnik očeta župana je Lovšev Lajh, vsespoštovani tajnik občinski, ki je pred letom 1848 ven do parve s tako potrpežljivostjo jarem učenja vlačil, da mu je profesor Pelikan v jesenskih perijohah „monumentum aere perennius“ na-

pravil v skrivnostnih številkah 3333, iz katerih zamore bistroumna glava duševne pridobitke Lovčeve po petletnem ubijanji glave izračunati. Kakor Pythagoras svoje sv. številke, tako tudi Lajh skrbno hrani [svoj] diplom, pokaže ga nobenemu. Oča župan so prebrisan mož, pisati pa ne znajo, izun neke kročlje s kredo na duri; brati znajo le hruške tebeljke in drobiž naz mizo. Ker se pa morajo v svojem visokem uradu pogostoma podpisavati, izumil jim je Lajh prav bistroumno napravo i vdobel jim je v košček opoke ime in priimek. Kedar se imajo očeta župan podpisati, pa kar lojenico prižgejo, opoko oslinijo, pa na zubelj okadijo, pritisnejo na akt in se vsakrat zadovoljno nasmejajo videči lepe „vinte“, ki visokej gospodi povedo, da se Rakovski župan pišejo: Jurij Motovilo. — Lovšev Lajh in Jurij Motovilo sostavljata vvodne članke kmetkega živega Moniteurja; pri očetu županu je tudi glavni stan, redakcijski biró. Par takih vvodnih člankov bi pa res radi slišali. Nate ju! — Neko nedeljo popoldne je bila županova hiša prenapolnjena s pivci. Govorilo se je različno, največ o davkih, ker ravno pred je bil berič porazdelil eksekucijske liste, ki so jih zaporedoma Lovšu, danes dvakrat važnejšemu, kazali, da jim je ločil, koliko imajo še vreči v nenasiljivo davkarijsko denarnico. „Nekam se mora ta stvar preobrniti; še za sol človek nema in zdaj 15 gold. 181/2 kr. tem volkovom tje v grlo potisniti; „bajso“ moram pod zgubo prodati, čeravno bo tje po sv. Martinu storila“, škripa Plevelov Boštjan. Pritožbo zaslisi oče Motovilo, in pri tej priči se začne z njegovega dušnega motovila prekrasen vvodni članek motati,

prinas samo en pripomoček zakasniiti državen razpad, da se namrač vvéde občno neposrednje volilno in glasovalno pravo. Edino ljudska zbornica, ki nastane po takim volilnem pravu in njej primerna vlada zamoreti po mo. mislil zopet vrediti državno gospodarstvo."

Poslanec Naumovic popisuje živimi barvami žalostne razmere Rutencev v Galiciji, primerjaje njihovo stanje onemu bivše turške Raje; pravi, da je tako imenovani deželni minister za Galicijo zastopnik poljskih privilegijev in personificirana negatva vseh naravnih in političnih pravic rutenskega naroda. "Ako so deželni ministri potrebni, nadaljuje govornik, potem naj jih sedi tukaj 17; zakaj se ne daje celi deželi, ampak eni sami stranki v deželi tako velika prednost, tega ne moremo razumeti, če ne namerava vlada — da govorim diplomatično — nas na steno pritlaniti, to je, naš narod polonizovati in uničiti."

D.r. Vošnjak je živo obrisal ravnanje vlade in njenih organov proti avstrijskim Slovanom; rekel je, da če Avstrija ne postane pravična Slovanom, si sama svoj grob koplje. — V enakem smislu sta govorila tudi Fanderlik in Wurm.

Po tem je seja prenehala, ker je došla v državni zbor žalostna vest, da je obče priljubljeni nadvojvoda Franc Karel, cesarjev oče, umrl. Zborovanje prestane, dokler se ne izvrši pogreb.

Dopisi.

Iz goriške okolice, 12. marcija. (Izv. dop.) Dobre ceste in občinske poti spridučejo, da spoznava občinski zastop prave koristi svoje občine. Kaj spridučeji tedaj občinski cesti od Vertojbe do Bilj in ona od Ovtje drage skozi Bilje proti mirenski drž. cesti? Kedor se je skozi te kraje vozil, lahko sodi, — a mora tem ostreje soditi, če se ozira po biljenskih in bukoviških opekarnicah, iz katerih se dan na dan težki vozovi pomikajo na vse strani. Koliko škode na vozovih, koliko na blagu! in slednjič pa koliko mora pretrpeti uboga žival na takih razritih, nepogruščanih cestah? — Zares je ubogo posestvo hudo obloženo z davki in dokladami za najrazličnejše namene in tudi ceste pobirajo mnogo denara; — a ta denar se posebno v obrtnijskih krajih tako rekoč na obresti nalaga, ker dobre ceste pospešujejo obrtnije, — slabe pa jih zeló zaverajo. Sicer je pa na pr. v takih zimah, kakor je bila letošnja, prav lahko, da se posestniki in obrtniki skupaj spravijo, cesto razdelé in da vsak svoj delež dobro pogrušča; za to ni treba mnogo več, nego nekoliko razumnosti in dobre volje. Cesta skozi Bilje in Bukovico pa dokazuje največjo nemarnost in po pravici se sme dotičnim županom očitati, da popolnoma zanemarjajo dolžnosti, katere jim nalaga občinska postava, ko jim zapoveduje skrbeti za občinske ceste, poti itd., da se držé v dobrem stanju, dalje za varno in lahko občevanje po cestah itd. — in da sploh zanemarjajo najvažnejše občinske interese.

Iz Sežane, 12. marcija. (Izv. dop.) Naš kraj je gotovo eden najvažnejših na celi železnični črti od Trsta do Ljubljane. To važnost mu dajejo zraven železnice — državna in skladosna cesta, ki se tukaj križata in javno občevanje pospešujeta. Ravno zaradi tega so jako pomenljivi in živahni sežanski mesečni sejmi; posebno živinski sejmi privabijo vsakrat veliko prodajalcev in kupcev in dajejo vsled tega občini obilne dohodke na štantnini. Ti mesečni sejmi obstoje v Sežani uže kakih 18 let; a dasiravno so bili občinski denarnici v znamenito korist, ni vendar občinski zastop za to skrbel, da bi bil odmenil za ta namen primeren, priležno vreden prostor.

Davki morajo biti, so bili in bodo. Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je Božjega. Pa to dela ta gospoda napak, da se z županom ne posvetuje, koliko kmeti zamorejo dati. (Da bi potem Motovilo nič ne plačal, zašepeta Obližek iz gmajne; dobro, da ga prvi ni slišal.) Ti buteljni pa le po svoji glavi delajo; kako pa delajo? Moj Bog! mej stari oča so plačevali po pet zlatih in eno beneško liberco, jaz sem jih pa lani dal 46 gl.; no! to je, da še nesmo brez stare zaloge. Vidite to je pa takó; jaz pomnim, ko sta bila v kanceliji sama dva gospoda in en pisar, pa so vse opravili; sedaj jih pa čenčari doli 24; pomagalec ima že pomagalca; kar mi v denarico znesemo, še za gospode ni dovolj. Solo je učil ranjki Flisov Štêfe, skladali smo mu 40 gl. in vsaka številka pol bokalajde in cajno oblic in krompirja; sedaj pa skrateljc vleče iz denarnice po 400, 500 gl. — Včasih smo v mesto vse utovorili in iztovorili; kdo je vprašal takrat po gladki cesti. Odkar so pa začeli vozniki s temi kolovrati po cestah ropotati, hoče gospoda imeti lepe gladke ceste: v vsako jamo spelujejo ceste. Cesta se pa ne dela sama; koliko sem le jaz te leta plačal, odkar smo začeli po naši dolini tega vraga trgati. — Kaj pa še le vojaki pogruzijo! Vse stare puške so hajda dali pripraviti; pred so pošteno spredaj basali,

Proti koncu preteklega leta pa je sežanska občina v avtonomnem oziru storila pomenljiv korak na potu napredka; izprosil si je neodvisno gospodarstvo, svoj poseben gospodarski svet, kateri, ko se je ustanovil, si je prav srečno za načelnika izbral g. Rajmunda Mahortiča, moža, ki se prav marljivo, pa tudi prav razumno trudi za prave koristi našega kraja. Prvo svojo skrb je odmenil vredbi živinskega tržišča — in njegovemu prizadevanju, pa radovoljnima žrtvam sežanskih sosedov in onih iz bližnjih vasi se je posrečilo, da imamo zdaj tako izgledno tržišče, s kakoršnim se ne more ponašati noben drug kraj na Goriškem. Cesar še manjka, to bode menda tudi kmalo preskrbel — kal, v katerem se bode mogla na trg prignana živina napajati in hladiti. — Drug velik kal se za domačo rabo ravnokar izvršuje; izvrstno bode tlakovan in obsegal bo 9000 veder vode. Enaki potrebi bi morale tudi druge kraške občine v okoliščini, kajti pomanjkanje vode je na Krasu občno in zlasti živinoreji je to v veliko kvar. Če uže zdaj po zimni vode premanjkuje — kaj bode pa za časa poletne vročine?

Naradba okoli občinskega vodnjaka v Sežani je tudi uže kakih 15 let zanemarjena — a postala bi, prevrejena in oživljena, poseben kinč našemu prijaznemu kraju, kder treba tem več za primerno olepšanje skrbeti, ker se tu tako pogostoma zbéra tržaška gospoda, kateri se le tedaj dobro prikupimo, ako ji ponudimo ves mogoč komfort. Nadejamo se torej, da bode gosp. načelnik sčasom tudi v tem oziru kaj dostojnega priskrbel.

Z Iderskega pri Kobaridu se nam piše 12. t. m.: Žalosten dogodek poročati Vam imam danes. V pondeljek jutro je bil ubit v Iderskem vsled nekega prepira premožen kmet, po domače Tomaž imenovan. Ko te verstice pišem, ni še znano ime nesrečnega ubijelca. Čuda ni, da se še ni v naši mirni dolini kaj takega že poprej godilo. Naj vam pojasnim nekoliko naše razmere in krajno policijo. Več let že se podajajo naši mladenči čez poletje k delu pri železnicah. Proti jeseni s. pa vračajo na dom, da to, kar prisluzijo s kervavimi žulji v tujih deželah, po zimni doma zapravijo. Za to jim je lepa prilžnost dana. Ko so nekteri domačinci uvideli, da imajo fantje denarje, obesili so koj na hišo vežo v znamenje, da se tukaj dobiva popačeno vino in strupeno žganje. V teh slučajih se shaja zvečer mladina. Tukaj veselo pije duh in telo moreči strup, poje nečedne pesmi, igra prepovedane igre, — vmez se pa včasih zaradi lepšega do dobrega skrega in skavska, vse to po navadi do petelinovega petja. Očetova beseda in materna solza ne zadržujeta sina od slabe tovaršije. Ko ni več cvenka v žepu, gre zopet na tuje sreče iskat. — Starši, kaj bo iz Vaših sinov, če si že v mladih letih serce pokvarjajo in nedolžnost zgubljajo? Teni sinovom izročite vi pozneje Vaše premoženje. Premišlujte, kaj čaka take družine? Ko vdobi sin gospodarstvo v roke, zanemarljal bo domača opravila, ker se mu bodo vedno cedile sline po pijači in kvartah, — prodajal bo kos za kosom, mir in sreča izgineta iz mirne hiše. Vam bo namesto vdanosti in ljubezni izkazoval le nehvaležnost. Vedite, drevcesce se da še pogniti mlado, drevo pa ne več.

Naš obče spoštovani župan mora zdaj vsled te celo občino sramoteče novice strog ukaz proglasiti, da smejo biti odperte gostilne in žganjarije k večjemu do 10 ure zvečer v ogib velike kazni, da se ne bode več pohujševala naša mladina v takih nevarnih krajih. — Če kdo to prepoved prestopi, naj ga župan prav ojstro kaznuje ne gledé ne na levo ne na desno. Če izve, da se mladina zbéra okrog starih, zvitih cvikarjev, ktere je na bojzljivem pogledu in nemirnem obnašanju najlaže spoznati, naj naznani nemudoma vse igralce c. kr. okr. sodniji, da se opočijejo po velikem trudu v tolminski palači. Za to njegovo izvršitev mu bode cela občina hvaležna.

sedaj pa le od zadej; prekovanje denar pobera, koristi pa nič; pred je sovražnik padal, sedaj bodo pa naši same sebe streljali, ker od zadej krogle vtikajo. Uni dan mi je pravil odslužen korporal, da višji oficirji par let služijo, če se vojska bliža pa s spricvalom k zdravniku letijo, da jim penzijo izklepolje. Tudi gumbé na jopah menda vsak teden premenujejo; zastonj jih jim javaljne kedo daja. — Zdjaj pa še ti državni in deželni zbori; pa vidrugi tega ne razumete. Glejte vsaka dežela pošilja svoje možé v domači zbor, nekaj jih pa ven na Dunaj guzajo. Pogovarjajo se tu in tam poslanci, kakor naši možje, kadar jaz se starešinstvo skličem, samo s tem razločkom, da mi vemo zakaj skupaj pridemo in tudi kaj pametnega sklenemo; tam se pa cel čas le o tem pripravajo, zakaj so se zbrali, pa nič ne sklenejo. Jaz bi jim povedal, zakaj se zberajo; doma za 5 gl. na Dunaju pa za 10 gl. in še za kaj družega, ki se pa ne da z žlico jesti, ki je le dim, kakor pravijo naš gospod, to je čast. Aha! sedaj veste kam naši žulji gredo. Ko bi jaz v celi državi tako moč imel, kakor tu pri vas, bi jo že znal zasukači, pa — ne smem vsega povedati.

(Dalje prih.)

Iz Kala, 2. marcija. (Izv. dop.) Naša občinska zemljišča hudo pešajo in posebno drvišča se tako trebijo, — da mora žalost obhajati vsakega razumnega človeka, kedar misli na prihodnost. Tudi preteklo jesen je sekira neusmiljeno gospodarila po naših hostah, posamezni gospodarji so si napravili samo za zimo toliko drvi, kolikor jih drugod v celem letu posečejo. Uže zdaj postaja drvišče drobno in redko in če pojde tako naprej, ne bo za 10 let grma, za katerem bi se zajec skrtil. — Za to bi bilo veliko boljše, ako bi se vsa naša občinska zemljišča v last razdelila med posamezne gospodarje, vsak bo potem alabo in gerdo sekal za kurjavo, lepše in ravnejše pa rasti pustil, da bi postali lepi gozdi.

Tudi poti so pri nas strašno zanemarjene, človek more na vsako stopinjo paziti, če neče imeti blatnih rok, ali celo krvavih. Vse hvalevreden je nasvet g. dopisnika iz Tolminskega v 8. šte. „Soče“ zaradi cestne črte, od Grgarja skozi Bate, Banjšice, Kal, Lom do sv. Lucije, kajti gotovo bi korist presegala stroške; saj bi cesta jako hasnila vsem omenjenim občinam in še nekterim drugim. Sedaj se spominjam dopisa iz goriške okolice v 48. šte. „Soče“, kjer pravi dopisnik „za mrtve skrbé za žive pa ne, in da so pokopališče tako lepo popravili in razširili, da bi si človek želel v Šempasu umreti“. Ali pri nas pa se more reči: da ne skrbé ne za žive ne za mrtve. Pokopališče je tako zanemarjeno in podrto, da bi se vsak berač bal tukaj umreti: da je res tako, se lahko vsak prepriča. Človek bi mislil, ko bi ne bilo kapelice sv. Tomaža na njem, da je vrt kakega govedarja, ne pa katoliško pokopališče; kapelica je bila zidana mislim sredi petnajstega stoletja. Glejte tako je, kjer niso ljudje složni! Pred štirimi leti so že bili kupili zemljišče za novo pokopališče, namreč bivši g. vikar in še nekteri možje, in sicer bližej farne cerkve, ker stari je skorej pol ure daleč in stoji na veterem hribu; pa nekteri nezadovoljneži so se začeli toževati proti kupljenemu zemljišču, rekši, da naj se staro pokopališče popravi, a v resnici niso hoteli ni novega narediti, ni starega popravljati. Zdjaj pa je vse vkup zapalo: novega ni, staro pa je vse posuto in podrto.

Če je bilo mogoče v teh dveh letih nove, lepo doneče zvonove omisliti, koliko lažej bi se bilo napravilo prepotrebno pokopališče!

J. H.

Iz Trsta, 12. marcija. (Izv. dop.) (Korso in konec pusta v Trstu. — Slovenskim pevcem priznanje. — Naš magistrat in njega dohodki. — Nova železnica na papirju. — Nova gledišča. — Nemci in Slovenci pa gledišče v Trstu. — Razno.) Kot stalen in dosleden poročevalec vam ne smem dolžan ostati saj kratkega popisa zadnjih pustnih dnevo v Trstu, akoprav smo uže popolnoma v času pokore. V Trstu je takozvani pustni korzo kaj tako zanimivega, da se v Avstriji nobeno mesto ne more ponašati z enako velikansko in krasno ljudsko veselico. — Pustno nedeljo začne korzo in traje tri dni; pa veselja nikoli siti Tržčani zdaljšajo ga celo za en dan, ker voznja v St. Andrej na pepelnico sredo nij tudi nič družega, kakor korzo, prav za prav pa preseza ta voznja v eleganci vse tri poprejšnje korze. Letos je Kurentovo kraljestvo še posebno podpiralo najkrasnejše vreme. V nedeljo vozilo se je kakih 200 kočij od velikega trga do javnega vrta, v pondeljek je bilo morda nekoliko manj kočij, pa bile so bolj elegantne, ker v pondeljek se vozi samo nobel svet. V torek pa je dosegel korzo svoj vrhunec: čez 300 kočij, večinoma elegantnih, napolnjenih z najlepšimi damami (moški se malo vozijo, oni le mečejo konfete in šopke) premikalo se je prav počasi od javnega vrta do onega trga, kder stoji monument Maksimilijanov, vmes pa so korakale šeme, tako da nij bilo nikoli konca dveh vrst, ene dol pomikajoče, druge pa vratače se; to vam je prizorov raznovrstnih, kmalo lepih in mikavnih, kmalo smešnih, oko nijma počitka; a kmalo začne strašna nora vojska, gospodje mečejo polne pesti konfetov na lepe dame, te jim vračajo; konfeti in sladkerije, pa mali in veliki šopki cvetlic letajo po zraku, mej tem ko takozvana „mularija“ (pobalini, katerih glavni stan je ulica) šviga iz vrst gledavcev od vseh strani in se nuli za sladkarije ne zmeneča se za gledalce in kočije, da še celó na kočije skačejo ti tržaški „gamizi“ in pulijo damam konfete iz rok. Kmalo je ves tiak pobelen in stopa se le po konfetih. Mirni gledalec je kmalo v nevarnosti, da ga vržejo poballni, ali pa da mu priletí cela pest debelih cukrenih krogelj v obraz in — ubogi cilindri — to ropoče po njih! Ta dirindaj traja čez tri ure, ves Trst je na nogah, na tisuče in tisuče štejoča množica premika se kakor morskí valovi po ulicah in trgih, kder je korzo. Posebno zanimivih šem nij bilo videti, namreč šem političnega pomena, kakoršne posebno ugajajo našim Italijančičem; zanimiv je bil edino en voz, na katerem so kličale perice s praznimi škafi: „dove è l'acqua del fuoco?“ Ta maskerada je bila demonstracija proti mestnemu starešinstvu, ki uže toliko let išče boljše in obilnejše vode za Trst, toliko projektov dela, pa nobenega ne izvêde, mej tem ko za druge nepotrebne reči trosi brez premisleka. Reči moram, da so bile letos šeme celo nenavadno lojalne; kajti letošnja njih pesem bila je marš v besedah, katerega je nek

mladi tržaški komponist posvetil cesarju in tudi krstil Franc-Jozefov marš. Ko je pustni torek jenjala korza, potem je še le začelo pravo življenje v gostilnah in kavarnah, ki so bile vse prenapolnjene do zadnjega kota; najlepši pogled pa je bil na velikem trgu, kder je celo noč na tisuče ljudi osemljenih in neosemjenih pusta prodajalo na vse mogoče in razne načine. To noč se v Trstu praznujejo v pravem pomenu „bakalije“, v tem obziru je Trst originalen in vredno je, da si tujec celó pride pogledat to norčijo v velikem štilu. Na pepelnico sredo vre tukaj vse proti Sv. Andreju in Skednju (Servofo), kakor v Gorici proti Standrežu, z razločkom, da se je tukaj letos vozilo čez 300 voz, mnogo še lepših, nego prejšnji dan na korzi, mej temi nekateri z 4mi konji in da se na promenadi proti tržaškemu Standrežu sreča še vse polno šem, tako da ni ne kaže prvega spostnega dne. — Tukaj sem površno narisal tržaški karneval, a rečem vam, da bi se o tem predmetu dal napisati jako obširen listek poln najzanimivejših momentov in epizod. Kar me je pustne dni kot opazovalcu v oči bodlo, bili so mnogi mali otroci, katere so pijani starši opijanili in kričaje po mestu vozili; nekoliko dečkov 12letnih ležalo je popolnoma nezavedenih na velikem trgu, usmiliti se jih je morala policija ter vzeti v svoje varstvo. Od druge strani pa sem z veseljem opazil na korzu nekatere lepe kočije, katerih konji so bili okinčani s kokardami in trakovi v narodnih barvah.

Še bolj zanimiv prizor pa je bil na pustni torek, ko je kakih 24 do 30 slovenskih pevcev pelo možko korakaje čez veliki trg in glavne ulice Zajčev „U boj“ in še druge krasne slovanske pesni. Ljudje so se ustavljali in poslušali ter so jeli celó ploskati in mej ploskanjem kričali so „bravi gli Slavi“. Ali ni to čudna prikazen v Trstu? Nič drugega nij, nego stara pravljica, da ljudstvo sodi in se navdušuje po momentanih vtisih. Tisti, ki so morda pred nekoliko časom kričali „morte agli Slavi“, kričali so pri oni priliki „bravi gli Slavi.“ Naše tržaško ljudstvo je sploh lahkoživo; masa presneto malo razumi polit. težnje te ali one stranke: „kedor prej pride in prej plača, prej melje“. Pri nas na priliko meljejo prvi gospodje od magistrata, ki imajo vest iz drata, zatorej pa jaz zmemrom trdim, da je treba tam začeti čistiti.

Ker sem uže pri magistratu (okolščani ga zovejo manjstrat) naj vam povem, koliko naše mestno starešinstvo dobi samo užitnine na leto. V lanskem letu znesel je dac od vina gold. 1.353.424; od piva gold. 318.218, od žganja gl. 125.057, od mesa gl. 338.371, skupaj gold. 2.117.041, to je samo užitniški davek, kje pa je gaz, kje so dokladi na davke itd. In pri vseh teh velikanskih dohodkih delajo naši mestni očetje še dolgovi na milijone, pa pri vsem tem nijšo še celo v stanu preskrbeti Trstu dobro pitno vodo. — Kakor sem vam uže pisal: bliža se čas „quando i groppi verranno al pettine“.

V zadnji seji je sklenil naš magistrat izvoliti odsek, kateri naj bi študiral in poročal o vprašanji, kako bi se dala zidati železnica, katera bi po najkrajši poti vezala Trst z Vidmom. Meni se zdi, da je to mrtvo rojeno dete. Pač pa je originalno, kako se naš magistrat rad poteza za zveze z Italijo, mej tem ko se za bolj praktično direktno zvezo z notranjo Avstrijo in Nemčijo primerno malo briga.

Novo gledišče v Trstu „Politeama“ je končano in se bo še to spomlad začelo igrati v njem. Gledišče je nekda večje od starega komunalnega in mnogo lepše. Tudi Mauroner-jevo gledišče, ki je bilo pogorelo pred nekaterimi leti, se bode nekda zopet sezidalo in še lepše, nego je bilo poprej. Denara tukaj ne premanjkuje, ljudje zidajo v kljub slabi trgovini in občni mizeriji, da je veselje.

Ta post bomo imeli v Trstu nemško gledišče v „Armonia“ in morda tudi v „Filodramatiko“. Nemci se tukaj še precej šopirijo; oni imajo mnogo zabavnih društev in vsako leto tudi nemško gledišče. Naša slovenska muza pa si ne upa še v tržaška gledišča in vendar bi utegnilo ljubljansko dramatično društvo vrlo dobro opraviti, pa še več koristiti, ko bi morda poskusilo, dobiti za nekoliko večerov za slovenske predstave morda gledišče „filodrammatico“. Naj bi se ta reč v Ljubljani resno ventilirala. Korajža velja!

Te dni nam je došla v Trst vest, da je pogorel v egejskem morji Lloydov parobrod „Sfinx“. Na parobrodu je bilo 2500 Čerkeзов, katere je poslala turška vlada v Azijo. Ker je kapitan z gorečim parobrodom hitro vesljal v najbližjo luko, je bilo mogoče rešiti vse brodske osebje, mnogo blaga in 2000 Čerkeзов, a 500 Čerkeзов poginilo je v veliki konfuziji v valovih. Kedor si misli te divje ljudi na gorečem parobrodu, čuditi se mora, da se je moglo sploh še toliko ljudij rešiti. Nekda so Čerkezi tudi to nesrečo porabili v svojo korist, pokrali so kapitanu in matrozom vse, kar so imeli na ladji.

Ustrelil se je en korporal c. k. pogrebščekov iz sramote pred kaznijo, ki ga je čakala zaradi prestopka. Vojaškega trombetača, Škrla, od Weberjevega polka pogrešali so kakih 8 dni; a pred nekaterimi dnevi našli so v vodnjaku v Greti mrtvo truplo vojaka, v katerem so spoznali Škrlo. Nij pa mogoče vedeti, ali je sam skočil v vodnjak, ali ga je kedo potri vrigel.

Janez Božič iz Ponikev pri Tolminu doma je

uže davno prišel k nekemu tuk. urarju in ga je naprosil, naj bi mu poslal eno lepo uro z verigo vred na dom, da jo pokaže svojemu stricu in potem plača, če se bode dopadla stricu. Urar res pošlje svojega agenta na naznanjen mu kvartir, kder ga B. uže čaka, vzame uro in reče agentu, naj počaka v sobi, dokler pokaže uro stricu in prinese denar iz bližnje sobe. Agent čaka in čaka, a Božiča nij hotelo biti nazaj. Odpre torej tista vrata, skoz katere je zginil B., a kako se začudi, ko ne najde več ne Božiča, ne strica, ki ga nij nikoli bilo, ampak prazno sobo in vrata na stopnice odprta. Šel je z uro in verigo vredno čez 100 gl., plačal nij niti gospodinji, katera mu je bila dala v najem 2 sobi in pustil je v sobi en — prazen zaboj. (Policija ga nij mogla zaslediti dolgo časa; pobegnil jo je bil najprej v Videm in od tam v Zagreb in še bi ga ne bila dobila policija, ko ne bi bil v Zagrebu nekaj prav enacega učinil, zaradi česar je bil tam 6 mesecev zaprt, a po dostani kazni, ga je tiralja tuk. sodnija sem v Trst in tukaj je včeraj dobil zopet 6 mesecev prostega stanovanja in hraue. Važno se mi je zdelo poročati o rafiniranem, komaj 22letnem švinderju, ki je študiral in bil tudi nekaj časa za pisarja v Gorici, kder ga bode gotovo marsikedo poznal.

Štirje Bazoviški fantje so pili v Trstu v neki mali gostilni in hoteli plačati s prav slabo z roko ponarejenim desetakom; a gostilničar jih je ovadil policiji, katera jih je dela pod ključ. Da ima policija tržaška dosti posla, lahko sodite po tem, da je vlovila in zaprla v pret. mes. februarju 84 hudodelnikov.

Naša vrla „Edinost“ je bila v nevarnosti; tožila sta urednika glavar Ogrinec in župnik g. Markič iz Logatac zaradi obrekovanja; 11. t. m. je imela biti obravnava pred porotniki; a tožnika potegnili sta tožbo nazaj, ker se je reč po drugi javni poti poravnala.

List „L' Indipendente“ je pa mej časom od zadnjega do tega mojega dopisa zovet dočakal nekoliko konfiskacij in njegov urednik jet nekoliko tednov kazni zapora, pa nekoliko zgube na kavciji. Kedo se bode neki poprej naveličal?

Naš namestnik, ki skoro vedno potuje mej Trstom in Dunajem, se je včeraj zopet odpeljal na Dunaji k pogrebu nadvojvode Franca Karla. V Nabrežini je pozdravil italijanskega kraljiča Amadeja, ki je potoval z enakim namenom na Dunaj.

Vreme je pri nas tako gorko, da mandelji, marelice, breskve cvetó in da je tudi drugo drevje močno popje pognalo. Zime letos skoro nij bilo v Trstu. Tam v novembru nekoliko dnevov burje — a uže par mesecev se nijmamo pritoževati čez to nadežnico in če burje nij, je v Trstu še veliko gorkeje, nego pa v Gorici. Tako gorkih dnevov v tem času uže stari ne pamtijo. Samo da nas april ne iznenadi s kako nevihto.

Politični pregled.

V državnem zboru je ministerski predsednik grof Auersperg dne 8 t. m. odgovoril na interpelacijo poljskih poslancev zaradi na Turškem usmrtenih Poljakov, — da je vlada precej, ko se je vest raznesla, da so Rusi na Turškem usmrtili več avstrijsko-ogerskih podložnikov, natančno po oblastnijah pozvedavala, ali je kaj resničnega na tem, pa da se je izkazalo, da so one vesti popolnoma neresnične. Dalje je odgovoril na vprašanje, ali se misli avstrijska vlada na kongresu potezati za poljske podložnike v Rusiji, da kongres, ki se ima sniti, bode imel samo ta namen, da določno uredi orijentalne zadeve. V tem zmislu je vlada razposlala vabilo na kongres; zaradi tega bo vsaka druga stvar izključena od posvetovanja.

O razpravi državnega proračuna za l. 1879 govori prvi članek današnje številke,

V delegacijah je predložil grof Andrassy svojo predlogo o kreditu 60 milijonov in je omenil, da bo morda treba izrednih naredb za varovanje interesov naše monarhije. Da se v tem slučaju založijo potrebni izredni stroški, naj se bode ta kredit porabil. S tem se ne bode dopolnila in oboroževala naša armada, ampak skupna vlada dobi pomočke, s katerimi bo mogla na svojo odgovornost o pravem času vse storiti. da hitro porabi kredit za vojskino organizacijo ter obvaruje monarhijo vsake nevarnosti in vsakega iznenadenja.

V budgetnem odseku avstrijske delegacije je rekel Andrassy, da ni v namenu vlade, da bi Avstrija Bosno zasedla in da se pred kongresom tudi mobiliziralo ne bode; vse kar se govori o mobilizaciji, je rekel, je izmišljeno. Dalje je naštel nadrobno avstro-ogerske interese in katere

tertorijalne spremembe se ne smejo terpeti. Ta skrivni del Andrassyjeve razložbe je nekda jako pomenljiv.

Cesar je obiskal na Dunaji nekdanjega ministra grofa Potockega. Istega dne je bil tudi nadvojvoda Albrecht pri Potockem. To je tako nenavadno, da se sploh misli, da bode Potocki na novo vlado pozvan.

Ruski dvor je 10. t. m. praznoval rojstni dan carjeviča Nikolaja, kateremu je car poslal zlat, z dijamauti okinčan meč z napisom: „Za izvrstno poveljništvo ruščuskega oddelka.“

Kongres je zdaj skoro gotov; sniti se ima 31. marcija v Berlinu pod predsedništvom Bismarkovim. Angleška diplomacija zopet intriguje, zahtevaje, da ima biti tudi Grška na kongresu zastopana. Mari nemajo veliko večje pravice Rumunci, Serbi in Černogorci?

Iz Belgrada se poroča, da bode Serbija vsled sklenenega miru povečana za 120 kvadratnih milj in 250.000 duš.

Iz Carigrada se brzojavlja: Grški prostovoljci v Epiru so bili popolnem tepeni; pokoj je zopet narejen. — Mehemet-Ali je imenovan začasno za vojnega ministra. — Iz Aten pa poročajo, da so vstaši v Macedoniji vzeli Platanos in Rapso, zveze pretrgali med Macedonijo in Tesalijo ter dekretirali pridruženje z Grško.

V italijanski zbornici je zopet kriza. Pri volitvi podpredsednikov se niso mogli poslanci niti toliko zjediniti, da bi bili dosegli potrebno večino. Vsled tega je ministerstvo odstopilo in Cairolu je prevzel kraljevo naročilo, da sestavi novo ministerstvo.

† Nadvojvoda Franc Karel, oče našega cesarja, je umerl na Dunaji v petek dne 9. t. m. po kratkej bolezni. Cesar in nadvojvoda Karel Ludvig in Ludvig Viktor so bili od ranega jutra pri bolnem očetu, dokler je ob 3/4 na 1 uro, previden sé sv. sakramenti zdihnil blago dušo. — Rajniki nadvojvoda se ni nikdar vtikal v javne zadeve. Dunajčanom je bil priljubljen zaradi svoje uljudnosti in skromnosti. Vse avstrijsko časopisje izrazuje živo sočutje do visoke vladarske hiše.

Franco Karel Josip, nadvojvoda avstrijski, rojen 7. decembra 1802, je bil tretji sin cesarja Franca I. in Marije Terezije, izmed štirih sinov cesarja Franca edini pri življenji ostali brat rajnekega cesarja Ferdinanda. Ko je ta 2. decembra 1848. cesarsko krono odložil, je ni maral Franc Karel sprejeti, ampak se je odpovedal na korist svojemu sinu Francu Jožefu. Poročen je bil z nadvojvodinjo Sofijo, bavarsko princezino, ki je pred njim umerla. Iz tega zakona so 4 sinovi: Franc Jožef, cesar avstrijski (rojen 18. avgusta 1830), nadvojvoda Ferdinand Maks (rojen 6. julija 1832 in nesrečno končal v Mehiki), nadvojvoda Karel Ludvig (rojen 30. julija 1833) in nadvojvoda Ludvig (rojen 15. maja 1842). Dne 21. oktobra 1835 rojena nadvojvodinja Marija Ana, Karolina je umerla uže 5. febr. 1840.

Zaradi smrti svojega starega očeta je bil cesarjevič Rudolf, ki se je mudil na cesarskem dvoru v Berlinu, naglo domov poklican. — Dvorno žalovanje bo trpelo 3 mesecev.

Razne vesti.

Pogreb nadvojvode Franca Karla je bil včeraj na Dunaji velikansk. Zalostne slovesnosti so se deležili Nj. Veličanstva cesar in cesarica in vsi udje cesarske rodbine, ital. princ Amadej, princ Leopold Hohenzollerski, princ Jurij Saksonski, princ Aleksander Hessenski, vsi udje avstro-ogerskih delegacij, predsednika obeh državnih zbornic in vsi državni poslanci, skorc vse plemstvo, kardinal Schwarzenberg, nadškof Haynald, dunajsko starešinstvo, nadžupan Peštanski z deputacijo, mnogo korporacij in deputacij. Kardinal Kutschker je vodil cerkveni obred.

Izraz sočutja so objavili Nj. V. našemu cesarju vsled zgube preljubljenega očeta Franca Karla deželni odbor, mestni zastop in c. k. kmetijsko društvo v Gorici. Cesar je telegrafično naročil tržaškemu gosp. namestniku, naj naznani omoujenim zastopom, da je z dopadanjem sprejel njihovo pomilovanje. Tudi občinska zastopa Cervinjanski in Terziški sta ob isti priliki po g. namestniku objavila svoje sočutje.

„L' Isonzo“ postane začetkom prihodnjega meseca drugi dnevnik v Gorici. „Troppo lusso“, za našo lepo Gorico in za omejeno število naročnikov, katerih šteje k večjemu 300. Vskakor je poartoval-

nost Isonzovih patronov vse hvale vredna, kajti žrtvati bo treba mnogo, če bodo hoteli, kakor so nam stvari znane, trajno konkurencijo delati „Gorizianu“, ali ga celo izpodrinuti.

Mestno starešinstvo je v seji dne 2. t. m. potrdilo načrt olepšav okoli stolne cerkve. Stroški bodo znašali nad 3000 gold.; prevz. nadškof je podaril v ta namen 1000 gld., cerkev dá tudi nekoliko, ostalo se pa nabere po prostovoljnih darilih.

Dr. Jona, znani goriški odvetnik, je po dolgi, hudi bolezni 63 let star 9. t. m. umrl. — Rajnki je bil 16 let zaporedoma mestni starešina, pri zadnjih volitvah pa ni hotel več sprejeti kandidature; mož je čutil, da so mu začele moči pešati. — Dr. Jona je dolgo let uplivo segal v javne zadeve goriškega mesta, posebno v prispel mestnega šolstva si je nekda mnogo prizadeval. Bil je načelnik tukajšnje izraelske občine, predsednik ital. bralnega društva, in po smrti dr. Rismondo-a tudi predsednik odvetniške zbornice.

V nedeljo popoldne je bil slovesen pogreb, kateri so se deležili zastopniki vseh oblastnih in nekaterih društev s zastavami in velika množica ljudi.

† Feliks Carli, učitelj na kobarški pripravnici, je še ne 25 let star, pretekli terek 6. t. m. v Tolminu po dolgi bolezni v Gospodu zaspal. Goriško ljudsko šolstvo je zgubilo v rajnem odlično moč, Kobarška pripravnica pa zares nenadomestljivega učitelja. Rajnki se je dolgo let kot samouk pripravil za učiteljstvo — izšolal se je po tem na goriškem preparandiji in bil je tako marljiv, da se mu je zares posrečilo premagati vse težave ter nabrati si tako bogat zaklad vednosti, da ga je gosp. deželni šolski nadzornik sposobnega spoznal za učitelja na novi pripravnici v Kobaridu, kder je tako marljivo in uspešno deloval, in tudi kot neutrudljiv pevovodja toliko storil za sprehaj posvetnega in cerkvenega petja, da si je neminljiv spominek postavil v srcu vseh svojih učenk in učencev in da bo Kobarid še dolgo žaloval po blagem mladeniču. Ravno njegovo neumorno delovanje presega je rahle fizične moči in za to je moral žalibog veliko prerano utrujen vleči se k večnemu počitku. Učitelji na deželi vzgledajte se v vrlega tovarša Feliksa!

Trgovska zbornica. Volilna komisija trgovske zbornice naznanja, da je iztekla doba, za katero so bili voljeni gg. odborniki Edvard Cohn, Andrej Pauletig, Lelio Reggio in Josip Streckel iz vrste trgovcev, Hektor baron Ritter pl. Zahony in Gaudencij vitez Tosi iz vrste fabrikantov in gg. Ivan Grassler, rajnki Blaž Lenassi, Ivan Paternolli in Anton Strainz iz vrste obrtnikov. — Volilni imeniki so v zbornični pisarnici v pregled razgrnjeni; ugovori proti njem se sprejmejo do 23. t. m.

Kraljevi princ ital. Amadej, brat kralja Humberta se je peljal v pondeljek po noči z brzovlakom skozi Gorico na Dunaj k pogrebu cesarjevega očeta Franca Karla. V Nabrežini se mu je poklonil cesarski namestnik baron Pino. — Kralj Humbert je nekda v posebnem pismu do cesarja izrazil svoje gorko sočutje zaradi velike zgube, ki je zadela našo cesarsko hišo in tudi kraljica Margerita je pisala v enakem zmislu naši cesarici. S tem da je kraljevi dvor italijanski poslal princa Amadeja k pogrebu, odvrnil je čast, katero je skazal avstrijski nadvojvoda Rajnar Italiji pri pogrebu r. kralja Viktorja Emanuela.

Obpravnavi pred porotniki. Dne 11. t. m. proti Jožefu Blažič-u od Andreja, rojenemu v Mirni, a bivajočemu v Gorici; zatoženec ima 27 let, je oženjen, čevljar, in je obdolžen uboja.

Sodnija: predseduje Pavelj Sbisá, okr. sodnije predsednik, sodnika sta svetovalec Brusič in Poliak, zapisnikar dr. Morpurgo, javni tožitelj drž. pravd. namestnik Canevari.

12. t. m. proti Andreju Fornasarič-u od Jožefa iz Dolnje Vertojbe, 19letnem kmetu; zatožen je zaradi uboja. — Sodnija: predseduje svetovalec pl. Gironcoli, sodnika sta svetovalec Brusič in Poliak, zapisnikar Kircher. Javni tožitelj državni pravdnik Urbančič.

13. t. m. zatoženec France Sužmelj r. Stefana s Trnovega, neoženjen, kmet, uže večkrat zaradi tatvine in dr. kaznovan, je obdolžen tatvine iz navade. — Sodnija: Predsednik Sbisá, sodnika Brusič in Poliak, zapisnikar dr. Morpurgo; javni tožitelj državni pravdnik Urbančič.

Pri prvi porotni obravnavi je bil Josip Blažič zatožen, da je na večer 8. decembra 1877 v krčmi Montekuko v Stračičah s sovražnim namenom ranil z nožičem Antona Podgriveca imenovanega Močnik iz Gorice v levo stegno tako hudó, da je ta vsled tega umrl, — in da je 12. avgusta 1877 v isti krčmi previdoma večkrat lahko ranil Jožefa Ternoveca.

Na stavljena vprašanja so porotniki soglasno potrdili da je Blažič kriv zločina uboja in prestopka zoper telesno varnost, vsled česar je bil obsojen na 6 let trde, poostrene ječe. — Pri drugi obravnavi je bil A. Fornasarič nekrivega spoznan in koj zapora oproščen.

Iz Dunaja se piše „Sl. Nar.“: Nemila osoda je nam Slovincem zopet sè smrtjo ugrabila enega naših najinteligentnejših rojakov, dr. Peter Koller je denes po noči svojo dušo izdihnil. Ranjki, rojen Gorican, sin v Gorici zelo čislane rodovine Koller, katere oče si je v Gorici pridobil mnogo zaslug, še le 42 let star, je bil višji svetovalec pri tukajšnji finančni prokuraturi. Prijatelj Slovanov želel si je vedno primerno službo dobiti v južnih deželah. Ker je bil v višjih krogih zavoljo svoje neumorne delavnosti jako priljubljen, odprta mu je bila še lepa kariera; izvrsten jurist imei je vsigdar nalog zastopati najbolj zamotane pravde, tako se mu je posrečilo za tukajšnje bolnišnico priboriti 200.000 frankov v Milanu, kamor ga je poslal finančni prokurator baron Gödl koncem meseca januarja. Ranjki se je vrnil iz Milana 2. februarja uže nekoliko bolehen — bolezen je vsak dan postajala hujša in denes po noči je umrl na veliko žalost svojih znancev in prijateljev. Kako je bil ranjki priljubljen in čistan, kaže to, da so iz višjih finančnih uradniških krogov vsak dan po trikrat dali si poročati o stanju bolezni. Mi Slovenci izgubimo z dr. Kollerjem gorkega prijatelja naše domovine. Naj mu bode zemljica lahka!

Koliko je konj v Evropi? Po zadnjem popisu posedujejo posamezne evropske velevlasti konj: Rusko 16.160.000, Avstrijsko-Ogersko 3.456.834, Nemško 3.352.231, Francosko 2.882.851, Angleško 1.752.509 in Italija 1.196.128. Če se te številke primerjajo s površjem dotičnih držav, je Angleško v tem oziru prvo, ker šteje na vsak štirjaški kilometer 8 konj, ko šteje Nemško na istem površju 6, Avstr. Ogersko 5 1/2, Francosko tudi 5 1/2, Italija 4 in Rusko samo 3 konje. Če primerjamo pa število konj s prebivalstvom, pride na 1000 oseb: na Ruskem 227 konj, na Avstro-Ogerskem 103, na Angleškem 83, na Nemškem 81, na Francoskem 80 in v Italiji 45.

Vabilo.

Podpisani odbor vljudno vabi vse gg. društvenike vinorejskega društva za Brda k letnemu običnemu zboru, ki bo 21. marcija točno ob 10. uri predp. v prostorih goriške Čitalnice.

- Na dnevnem redu bo:
1. Poročilo o društvenem delovanju.
 2. Društveni računi.
 3. Določitev razdelitve bilf in sadnih dreves.
 4. Razgovor o načertu za društveno delovanje v prihodnjem letu.
 5. Posamezni predlogi društvenikov.
 6. Volitev enega odbornika.

Odbor vinorejskega društva za Brda.
Predsednik
POVŠE.

Oznanilo.

Jemljem si čast slavnemu občinstvu naznaniti, da se pri podpisaneu nahaja bogata zaloga voska, sveč in torč iz slavnoznane tovarne Reali Gavazzi-a v Benetkah. Bila je odlikovana od cesarja avstrijskega, Frančiška Jožefa, od kralja bavarskega, Maksimiliana II., od kralja pruskega, Friderika Viljelma in od umrlega francoskega cesarja, Napoleona III. Obdarovana je bila pri razstavi v Londonu l. 1862, pri obertnijski razstavi v Parmu, pri razstavi v Turinu, v Milanu, v Luki in slednjič pri razstavi v Filadelfiji.

Gg. naročnikom se bo postreglo z vso skerblijivostjo in natančnostjo in prav ugodno ceno.

Cena je: I. versta 2 gl. 40 sold.

II. " 2 " 20 "

Podpisani se tedaj zanaša, da bo v kratkem počasten s prav obilnimi naročili.

Jakob Palla v Korminu.

Kupuje se staro železo in zlomljeno železje v Batujskih fužinah in v Gorici pri
Karlu Muliču.

Razpis učiteljskih služeb.

V tem šolskem okraji se razpisujejo učiteljske službe enorazrednic v šolsk. občinah III. plačilne vrste: v Brestovici, Gorjanskem, Rodiku in v Štjaku. —

Dohodki teh služeb so določni v dež. šolskih postavah 10. marcija 1870 in 16. oktobra 1875. —

Učitelj v Gorjanskem boče vžival tudi osebno doklado let. for. 50. —

Prosilci naj vložijo svoje prošnje previde ne z dokazom učiteljske sposobnosti naj dalje do 15. aprila t. i. pri dotičnih kraj. šolskih svetih. —

Prosilci, ki ne služijo v tem okraji, naj prosijo po njem predstavljenih šolskih oblastih. —

C. k. okrajni šolski svet v Sezani
1. marcija 1878.

„PRILIČNA UKUPOVILA.“
NOVO! NOVO! NOVO!

Noži, vilice in žlice iz pravga „SREBROJEKLA“, ostanejo vedno bele (na) se ne zamenja v nezdramim tako zvanim „Chinassrebrom“, katero postane rumeno uže po osemindvajsetih dneh. Da je naše blago stvarno, oziroma da ostane belo, dajemo TOLETSKO POROČITVO:

1/2 tuceta žlic	gl. 1.50	
1/2 " vilice	gl. 1.50	
1/2 " nožev	gl. 2.00	
1/2 " žlice	gl. 1.75	
1 zajemavec	gl. 1.75	
1 zajemavec za juho	gl. 1.75	
1 žlica za prikuho	gl. 1.75	

Teh 27 kosov se dobi lahko vsak posebej, ali pa vsi skupaj kot kompletni servise v elegantni šatuli za ničevu ceno 8 gl. (s šatulo vred).

6 podkladnikov za nože gl. 1.50 — 1 JAKO ELEGANTEN usnjast etui z enim ducetom istinito sreberne posode; 13 lot. poskus. sreb. (6 nožev in 6 vilic) namesto 22 gl. za samo 9 gl.

Resnično SREBERNE ZEPNE URE! O c. k. kovnega urada poskušane, natančno regulirane in točno idočje s čistim poročitvom.

1 sreb. cilindrica z verigo	nam. gl. 12 samo gl. 6.50	
1 " ankoreca s krist. steklom	gl. 15.50 " gl. 9.50	
1 " remontoir-ura s krist. steklom (navija se pri rinčici brez ključa)	nam. gl. 25 samo gl. 15.50	
1 zlata ura za dame z etuijem	nam. gl. 28 samo gl. 17.75	

Sreberne urne verižice od gl. 2.25 — do gl. 7. —

Najnovejša specijalitet!
Plinove lampe, ki se prenašajo, (brez cevi, brez duše (takta) in brez cilindra) z aparatom vred (vsak aparat nareja sam svoj plin). Te lampe se postavljajo lahko na mizo, ali obesa na zid, ali na podstropje. Dobrota za vsakega in za vsaki kraj!

Lampe za na steno po gl. 4. —) 1 liter plina 30 kr. Poduk, kako se ima lampo rabiti, se vsaki pridene.

Lepši plamen kakor pri premogovem plinu, 50% renej od petrolja.

Obišnite cenike pošiljamo zastonj, blago pa le proti plačilu ali poštnem povzetju. Dobiva se SAMO pri

Exporthaus Bittelheim,
Wien, Margarethenstrasse 13.

Oznanilo.

Kdor želi dobrega, zvedenega in skušenega oskerbnika dobiti in mu izročiti oskerbovanje hiš ali družega enakega premoženja, ravno tako tudi za nadomestovanje, naj se oberne do opravnitstva tega lista ali do podpisanega urednika.

Naznanilo.

Primerne jedi in pijače izbirati je zadeva prav velike važnosti posebno tam, kjer se vsaka neprevidnost v tem obziru pokaže, kadar prebavanje ne gre po navadnem pravilu. Ako se to zanemari, nastanejo dolgotrajne želodčne bolezni.

Ker se take neprevidnosti tudi pri največi pazljivosti ne dajo popolnoma odstraniti, se nam zdi primerno opozoriti na neko od vseh strani poterjeno sredstvo. To je dr. Müller-jev, na Dunaji, sodnijsko preiskovani, tako imenovani Praeservativ-Balsam, ki se posebno priporoča proti kerču, ki delovanje želodca vredi, vsako akutno in kronično vnetje v želodcu in črevah odstrani, metanje, drisko, zlatenico itd. naglo ozdravi.

Kdor se po morji vozi, je za-nj ta balsam vsega priporočevanja vreden, ker odstrani nagneje k morskii bolezni.

Laboratorij in centralni depot za razpošiljanje: J. Zl. Miller, lekarnicar Kronstadt, Siebenbürgen.

V Gorici edino nahaja se pri lekarničarju Pontoni-u v Raštelu, v Reki pri A. F. Gotthardt et Comp.